

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปแบบการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ในเรือนจำกลางนครสวรรค์
ผู้วิจัย	นายธนาวัฒน์ พิธิลปี
คณะกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยชัย วัชรสุวรรณ
สาขา	พุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2548

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่และสร้างรูปแบบการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ในเรือนจำกลางนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังชายที่ไม่สูบบุหรี่ จำนวน 159 คน และเจ้าพนักงานชายของเรือนจำกลางนครสวรรค์ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัญหาการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และวิธีการสนทนากลุ่ม (F.G.D.)

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัญหาการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ในเรือนจำกลางนครสวรรค์ มีปัญหาคำหนดให้ห้องสุขาเป็นเขตปลอดบุหรี่ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาความรู้ของเจ้าพนักงานและผู้ต้องขังเกี่ยวกับปริมาณนิโคตินและทาร์ในบุหรี่ชนิดต่าง ๆ ของไทย และความรู้เกี่ยวกับสัญญาณอันตรายที่จะเตือนว่าเป็นมะเร็งในช่องปากอันเกิดจากการสูบบุหรี่ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก และปัญหาการกระทำผิดพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ด้วยการสูบบุหรี่ในบริเวณห้องสุขา โรงฝึกวิชาชีพ และบริเวณเรือนนอน ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด มากที่สุด และมาก ตามลำดับ

สำหรับรูปแบบการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ในเรือนจำกลางนครสวรรค์มี 11 ขั้นตอน ซึ่งจัดอยู่ในวงจร PDCA ของเดมมิง ได้ดังนี้ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดทำโครงการ การแต่งตั้งคณะกรรมการ และการประชุมคณะกรรมการ การปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วย ขั้นตอนการออกประกาศเรือนจำ การติดป้ายเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเขตสูบบุหรี่และเขตปลอดบุหรี่ เพื่อทำการกวดขันจับกุมผู้ที่ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง การฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้ การจัดตั้งคลินิกอดบุหรี่ และการประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบ (Check) ประกอบด้วย ขั้นตอนการประเมินผล การปรับปรุง (Act) ประกอบด้วย ขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุง

Abstract

Thesis Title	A Model of Health Protection for Non – Smoking Prisoners in Nakhon Sawan Central Prison.
Researcher	Mr. Thanawat Pisilp.
Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr. Thanee Gesthong., Asst. Prof. Ouychai Waisuwan.
Program	Development Strategy
Academic Year	2005

The purposes of this research were to study the problems of health protection for non – smoking prisoners and construct a model of health protection for non – smoking prisoners in Nakhon Sawan Central Prison.

The procedure of the research has been separated into two sections. First section was to study the problems of health protection of non-smokers and second was to construct a model of health protection of non – smokers. The example group consisted of 159 non - smoking persons and 80 male wardens in Nakhon Sawan Central Prison. The data were collected from questioning non-smoking and finally constructed the model through Facus Group Discussion (F.G.D)

The findings showed that the high level problems were a matter of setting a free – smoking toilet; a knowledge of wardens and prisoners on degree of Nicotine and Tars in different kinds of cigarette; a knowledge on signals of danger led to mouth – cancer caused by smoking cigarette; and the violation against the Act of of Health Protection of Non –Smokers, 1992, especially on toilet area, professional training workshop, and bedrooms. The model of health protection for non – smoking prisoners was operated by the Deming's Cycle. In the planning step (P), the working team had to be appointed and having meetings; in the doing step (D) , the announcement, a prisoner's notification, the appointment of the authorities responsible for smoking and non – smoking zones, offering training courses and knowledge, founding quit – smoking clinic, and distributing information and the evaluation were done in the checking step (C); and finally, in the acting step (A), readjustment and development had to be done.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ซึ่งก่อให้เกิดความตระหนักในพระคุณแก่ผู้วิจัยที่ไม่อาจลืมได้

ประการแรก ความเอาใจใส่ถ่ายทอด แนะนำความรู้ทั้งมวลจากคณาจารย์ผู้สอนประจำสาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ทั้งมวลให้แก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ประการที่สอง การเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษาแนะนำ และความเอาใจใส่ของคณาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ธาณี เกสทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยชัย วัชรธรรม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้จุดประกายความคิดให้เกิดการทำวิจัยในครั้งนี้ และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย ช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพและซาบซึ้งยิ่ง

ประการที่สาม การให้คำปรึกษาเพิ่มเติมที่มีคุณค่าสำหรับผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนัส มีศรีสวัสดิ์ อาจารย์วิมลรัตน์ คล้ายเนียม และนางปราณี นาวเหนือว ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบ เสนอแนะ ปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ดร.สมภพ เจริญนาค ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างรูปแบบการคุ้มครองสุขภาพของผู้ต้องขังที่ไม่สูบบุหรี่ อาจารย์นิเวศน์ คำรัตน์ และเจ้าหน้าที่ห้องวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง

ประการที่สี่ การเสียสละเวลาที่มีค่าของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน ซึ่งประกอบไปด้วย ท่าน ประกิจ กฤษณะ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์ ท่านสุโรจน์ จันทรพิทักษ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครสวรรค์ ท่านพงศ์พญา ศรีนพนิกม อัยการพิเศษประจำกรม สำนักงานคุ้มครองสิทธิฯ จังหวัดนครสวรรค์ ท่านหัวหน้าปราณี นาวเหนือว หัวหน้างานสุขศึกษา และคุณพิจรียา หัตถมาศ นักวิชาการสาธารณสุข จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ ท่านหัวหน้ามนัส พรามนัส หัวหน้าฝ่ายควบคุมและรักษาการณ์ คุณหมอวันทนีย์ ฤทธิลลอบ หัวหน้าสถานพยาบาลเรือนจำ คุณเกษรวงศ์ พลายงาม นักสังคมสงเคราะห์ และอาจารย์เทอดทูล สังสะนา อนุศาสนาจารย์ จากเรือนจำกลางนครสวรรค์ ทั้งหมดนี้ท่านได้เสียสละเวลามาประชุมสนทนากลุ่ม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่องานวิจัย นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมราชทัณฑ์ และผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครสวรรค์ ที่ได้อนุญาตให้เก็บข้อมูลกับเจ้าพนักงานและผู้ต้องขัง

ของเรือนจำกลางนครสวรรค์ รวมทั้งสั่งการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้

ประการที่ห้า การสนับสนุน ช่วยเหลือ ด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณชวลา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลของมูลนิธิธรรมรักษ์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ท่านปราณีต โพนทอง ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์ และคุณเอก นวลละออง เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลเรือนจำกลางนครสวรรค์ ทุกท่านได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ประการที่หก ขอขอบคุณเจ้าพนักงานและผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครสวรรค์ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนกัลยาณมิตรนิสิตปริญญาโท สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่นที่ 2 ทุกคน ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็น อย่างดี นอกจากนี้ ยังได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านจาก คุณจิราพร พิสิลปี น้อง กอบัว และ น้องเกื้อบุญ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ประการสุดท้าย ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดาที่ให้โอกาสที่ดีสำหรับชีวิต และอุทิศความสำเร็จคุณงามความดีทั้งหลายทั้งปวง ให้กับมารดาที่ล่วงลับไปแล้ว

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านทั้งหลาย คุณค่าจากงานวิจัยเล่มนี้หากก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษาก็เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคุณเวที แม่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และขอยกคุณงามความดีให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ตลอดไป

ธนาวัฒน์ พิสิลปี